

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ผู้สูงอายุได้รับการยกย่องจากสังคมว่า เป็นภูมิปัญญาของสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งสังคมไทยที่มีการนับถือผู้สูงอายุในฐานะผู้อาวุโสมาแต่ก่อน ผู้สูงอายุจึงเป็นเสมือนศูนย์รวมจิตใจของลูกหลาน ปัจจุบันผู้สูงอายุมีอัตราเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ในขณะที่สภาพสังคมได้เปลี่ยนไปในลักษณะตรงกันข้ามทำให้ผู้สูงอายุในลักษณะการสงเคราะห์ในรูปแบบต่าง ๆ เช่น สถานสงเคราะห์คนชรา การจ่ายเบี้ยยังชีพ เป็นต้นจึงต้องใช้งบประมาณสูงและดูแลผู้สูงอายุไม่ทั่วถึง ปัจจุบันได้มีพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 เพื่อให้การคุ้มครองการส่งเสริมและการสนับสนุนต่อสิทธิประโยชน์ของผู้สูงอายุ ตามมาตรา 54 แห่งรัฐธรรมนูญ (สำนักส่งเสริมและพิทักษ์ผู้สูงอายุ, 2547 : 7) อย่างไรก็ตามได้มีรูปแบบการพัฒนาสวัสดิการผู้สูงอายุที่ดำเนินงานโดยองค์กรต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน เกิดขึ้นในหลายกรณีที่มีมุ่งเน้นให้ผู้สูงอายุเป็นหลักการพัฒนาเปลี่ยนจากสภาพผู้รับเป็น ผู้คิด ผู้ทำ และรับผลประโยชน์เองทำให้ผู้สูงอายุเป็นผู้มีคุณค่า ศักดิ์ศรีและเป็นภูมิปัญญาของสังคม

ผู้สูงอายุเป็นวัยที่มีภาวะที่มีการเปลี่ยนแปลงไปในลักษณะเสื่อมถอยทั้งทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม การเปลี่ยนแปลงทางร่างกายเป็นผลเนื่องจากเซลล์ต่าง ๆ จะทำให้หน้าที่ลดลง ผู้สูงอายุจึงมีโอกาสที่จะเกิดการเจ็บป่วย หรือโรคต่าง ๆ ได้ง่าย การที่ผู้สูงอายุมีการเปลี่ยนแปลงในทางร่างกายส่งผลให้ผู้สูงอายุต้องเปลี่ยนบทบาทจากผู้ให้มาเป็นผู้รับ ทำให้เกิดผลกระทบด้านจิตใจ และด้านสังคม การเปลี่ยนแปลงด้านโครงสร้างประชากร และการเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ในปัจจุบันประชากร วัยแรงงานต้องอพยพเพื่อแสวงหางานทำ ผู้สูงอายุถูกทอดทิ้งให้อยู่โดยลำพัง ทำให้ผู้สูงอายุไม่ได้รับการดูแลเอาใจใส่ ความเป็นตัวของตัวเองลดลง ต้องพึ่งพาผู้อื่น และสูญเสียบทบาทในฐานะผู้นำหรือผู้มีอำนาจในครอบครัว การเปลี่ยนแปลงเศรษฐกิจมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงด้านจิตใจของผู้สูงอายุจะเป็นไปในด้านลบอีกด้วย สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ทำให้ผู้สูงอายุเกิดความรู้สึกว่าตัวเองไร้ค่า มีความเหงาว่าเหว และท้อแท้ในชีวิต ส่งผลให้คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุลดลง (เจษฎา บุญทา, 2545 : 2)

ในฐานะที่กลุ่มผู้สูงอายุเป็นกลุ่มผู้โอกาสกลุ่มหนึ่งในสังคม ที่จะต้องได้รับการพัฒนาให้เท่าเทียมกับกลุ่มอื่นในสังคม แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 ได้เล็งเห็น

ความสำคัญดังกล่าว โดยได้มีการกล่าวถึงการพัฒนาผู้สูงอายุไว้ในยุทธศาสตร์การพัฒนาศักยภาพของคนไทย ในยุทธศาสตร์การพัฒนาประชากรกลุ่มด้อยโอกาส ซึ่งได้กำหนดแนวทางหลักในการพัฒนา กลุ่มผู้สูงอายุยากจน ที่ไม่มีญาติหรือผู้ดูแลไว้ 4 แนวทางดังนี้ (กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น, 2551 : 11)

1. จัดสวัสดิการสงเคราะห์ โดยเพิ่มเบี้ยยังชีพให้แก่ผู้สูงอายุที่ไม่มีญาติเลี้ยงดูให้มากขึ้น รวมทั้งขยายบริการรักษาพยาบาลโดยไม่คิดมูลค่า ตลอดจนลดหย่อนค่าโดยสารสำหรับพาหนะเดินทางทุกประเภท และบริการสาธารณะต่าง ๆ ให้ครอบคลุมอย่างทั่วถึง

2. ส่งเสริมให้ครอบครัวเห็นความสำคัญและเอาใจใส่ดูแลผู้สูงอายุ ควบคู่กับการเสริมสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการดูแลผู้สูงอายุในครอบครัว รวมทั้งพิจารณาให้สิ่งจูงใจแก่บุตรหรือญาติ ที่ดูแลผู้สูงอายุที่ยากจน

3. สนับสนุนให้สถานพยาบาลเอกชน องค์กรเอกชน องค์กรศาสนา และชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมช่วยเหลือผู้สูงอายุในรูปแบบต่าง ๆ พร้อมทั้งกำหนดให้มีมาตรฐานทางกฎหมายในการส่งเสริมกำกับดูแลหน่วยงานภาครัฐกิจเอกชนที่ดำเนินการเกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุให้มีการดำเนินงานที่เหมาะสมและเป็นธรรมต่อผู้ใช้บริการ

4. ส่งเสริมให้มีองค์กรหลักที่ทำหน้าที่รับผิดชอบงานด้านผู้สูงอายุที่เป็นเอกภาพ โดยทำหน้าที่วางแผนรวบรวมข้อมูลและประสานการดำเนินงานอย่างเป็นเครือข่ายไปในทิศทางเดียวกันในส่วนของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ.2545-2549) ได้มีการกล่าวถึงการพัฒนาคนและการคุ้มครองทางสังคม ในเรื่องการคุ้มครองนั้น จะให้ความสำคัญกับการปรับปรุงระบบการคุ้มครองทางสังคมให้มีประสิทธิภาพ ครอบคลุมทั่วถึงและเป็นธรรมเพื่อสร้างหลักประกันแก่คนทุกช่วงวัย โดยเพิ่มประสิทธิภาพระบบหลักประกันสังคมเตรียมความพร้อมของท้องถิ่นในการร่วมรับผิดชอบการบริการทางสังคม ปรับปรุงกฎหมายคุ้มครองแรงงาน ปรับปรุงรูปแบบการคุ้มครองกลุ่มคนยากจนและผู้ด้อยโอกาส

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 นี้ได้กล่าวถึงการคุ้มครองทางสังคมให้กับผู้สูงอายุโดยตรง แต่จะกล่าวถึงการสร้างหลักประกันให้กับคนทุกช่วงวัย ซึ่งครอบคลุมถึงกลุ่มผู้สูงอายุด้วย แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554) จากการที่ประเทศไทยต้องเผชิญกับความท้าทายจากบริบทการเปลี่ยนแปลง โดยเฉพาะการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรที่ทำให้ประเทศไทยกำลังเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ ใน 20 ปีข้างหน้า ประชากรวัยทำงานยังคงมีสัดส่วนสูงอย่างต่อเนื่องจากร้อยละ 65.9 ในปี 2543 และสูงสุดในปี 2552 คือ ร้อยละ 67.1 ก่อนจะลดลงเป็นร้อยละ 66.0 ในปี 2558 ประชากรวัยสูงอายุมีสัดส่วนสูงขึ้นเป็นลำดับจากร้อยละ 9.5 ในปี 2543 เป็นร้อยละ 13.8 ในปี 2558 จึงมีระยะเวลาน้อยในการเตรียมความพร้อมคนและระบบต่าง ๆ

การเปลี่ยนแปลงของโครงสร้างประชากรที่ก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุซึ่งประเด็นที่พึงระวัง คือ ภาระพึ่งพิงสูงขึ้น คนวัยแรงงานต้องรับภาระเพิ่มขึ้นในการดูแลผู้สูงอายุ ขณะที่พื้นฐานความรู้ ทักษะและผลิตภาพแรงงานของไทยยังต่ำ การผลิตของประเทศจะลดลงส่งผลกระทบต่อขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ การเพิ่มผลิตภาพแรงงาน ในช่วงที่ประชากรวัยแรงงานมีสัดส่วนสูงจึงมีความจำเป็นเร่งด่วนที่กลุ่มวัยแรงงานจะมีสัดส่วนลดลง การบริการทางสังคมรวมถึงการจัดระบบการคุ้มครองทางสังคมต่าง ๆ ที่มีอยู่อาจไม่เพียงพอ โดยเฉพาะบริการทางการแพทย์ เนื่องจากแบบแผนการเกิดโรคเรื้อรังและโรคที่เกี่ยวกับผู้สูงอายุ มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ค่าใช้จ่ายในการจัดบริการสาธารณสุขและการจ่ายผลตอบแทนเพื่อการเกษียณอายุ มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น (กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, 2547 : 1)

การจ่ายเงินสงเคราะห์เพื่อการยังชีพสำหรับผู้สูงอายุได้เริ่มดำเนินการมาตั้งแต่ปี พ.ศ.2536 ในระยะแรก กรมประชาสงเคราะห์เป็นผู้รับผิดชอบจัดสรรให้ผู้สูงอายุทุกจังหวัด จนกระทั่งเมื่อปี พ.ศ.2546 องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นได้เป็นผู้รับผิดชอบการจ่ายเงินสงเคราะห์เพื่อการยังชีพสำหรับผู้สูงอายุ แทนสำนักงานประชาสงเคราะห์จังหวัด (กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, 2547 : 3) โดยปี พ.ศ.2547 มีผู้สูงอายุได้รับเงินสงเคราะห์เพื่อการยังชีพ จำนวน 440,000 คน คิดเป็นร้อยละ 6.39 ของจำนวนผู้สูงอายุทั่วประเทศ ใช้งบประมาณ 1,588.70 ล้านบาท และในการประชุมคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 12 ธันวาคม พ.ศ.2549 คณะรัฐมนตรีได้อนุมัติเพิ่มเงินสงเคราะห์เพื่อการยังชีพสำหรับผู้สูงอายุเป็นเดือนละ 500 บาทต่อเดือน ส่งผลให้ปี พ.ศ.2550 รัฐบาลต้องจัดสรรงบประมาณจำนวน 10,579.07 ล้านบาท ให้กับผู้สูงอายุที่ได้รับเงินสงเคราะห์เพื่อการยังชีพ จำนวน 1,763,178 คนคิดเป็นร้อยละ 25.05 ของจำนวนผู้สูงอายุทั่วประเทศ เพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ.2547 ถึง 1,323,178 คนแต่ทั้งนี้จำนวนเงินดังกล่าวอาจจะยังไม่เพียงพอกับความต้องการของผู้สูงอายุ เพราะปัจจุบันเส้นวัดความยากจนของประเทศไทยอยู่ที่ 1,463 บาท ต่อคนต่อเดือน เท่ากับว่า เงินสงเคราะห์เพื่อการยังชีพสำหรับผู้สูงอายุ มีสัดส่วนแค่ 1 ใน 3 ของเส้นความยากจน (วโรทัย โกศลพิศิษฐ์กุล, 2550 : 20) จากข้อมูลดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าช่วงระยะเวลา 4 ปีที่ผ่านมา ทั้งจำนวนผู้สูงอายุและงบประมาณเงินสงเคราะห์เพื่อการยังชีพสำหรับผู้สูงอายุเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง และมีแนวโน้มที่จะเพิ่มขึ้นเป็นอย่างมาก ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อการบริหารจัดการงบประมาณของประเทศในอนาคต

การสงเคราะห์เบี้ยยังชีพ เป็นบริการที่รัฐเปลี่ยนแปลงรูปแบบการบริการในสถานสงเคราะห์หรือศูนย์บริการทางสังคมผู้สูงอายุ มาสู่บริการที่ใช้ชุมชนเป็นฐาน (Community Care) ซึ่งถือเป็นการจัดสวัสดิการด้านการเงินและรายได้ให้กับผู้สูงอายุที่ประสบปัญหาความทุกข์ยากเดือดร้อน ถูกทอดทิ้ง ฐานะยากจน ขาดผู้อุปการะเลี้ยงดู หรือไม่สามารถประกอบอาชีพเลี้ยงตนเองได้

โดยรัฐจัดสรรงบประมาณเบี้ยยังชีพแก่ผู้สูงอายุเป็นเงิน 500 บาท/คน/เดือน จนตลอดชีพองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งเป็นองค์กรปกครองของรัฐที่มีความใกล้ชิดกับประชาชนและในการสงเคราะห์ผู้สูงอายุก็เป็นการกิจหนึ่งที่ต้องกระทำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องจัดบริการสาธารณะเพื่อประชาชน กล่าวคือ ผู้สูงอายุ ในฐานะที่เป็นกลุ่มคนที่ยังไม่มี ความมั่นคงในการดำรงชีพเพียงพอ และยังประสบปัญหาเรื่องสุขภาพ ปัญหาทางเศรษฐกิจอันเนื่องมาจากการขาดรายได้ ปัญหาที่อยู่อาศัย เป็นต้น การที่ผู้สูงอายุประสบปัญหาต่าง ๆ มากมายจึงจำเป็นต้องมีการสงเคราะห์ เพื่อแก้ไข ปัญหาความเดือดร้อนของผู้สูงอายุ รวมถึงพัฒนาผู้สูงอายุให้สามารถมีศักยภาพสูงขึ้น

ปัจจุบันในการจ่ายเบี้ยยังชีพขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอแก่งกระเจาน จังหวัดเพชรบุรี ได้จ่ายโอนให้ผู้สูงอายุรายเดือนอัตราเดือนละ 500 บาท ให้กับผู้สูงอายุจำนวน 2,477 ราย (สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นอำเภอแก่งกระเจาน, 2553) โดยผ่านพิจารณาของ คณะกรรมการคัดเลือกผู้สูงอายุระดับตำบล โดยการอนุมัติของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งที่ผ่านมาได้เกิดปัญหาในการปฏิบัติงานในการจ่ายเงินสงเคราะห์เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ กล่าวคือ มียอดของผู้สูงอายุที่ผ่านกระบวนการประชาคมหมู่บ้านมายังองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอแก่งกระเจาน มีเป็นจำนวนมาก โดยประชาคมหมู่บ้านไม่ตรวจสอบคุณสมบัติของผู้มีสิทธิที่จะได้รับสิทธิที่ได้รับเงินสงเคราะห์เบี้ยยังชีพนั้น อาจดำเนินไปโดยไม่เป็นธรรม เช่น ผู้สูงอายุที่มีอายุมากกว่าและยากจน ทำไมไม่ได้รับเบี้ยยังชีพ แต่ผู้สูงอายุที่มีอายุน้อยกว่ากลับได้รับการคัดเลือก หรือในกรณีที่ผู้สูงอายุมีความเข้าใจเกี่ยวกับการสงเคราะห์เบี้ยยังชีพที่ผิด ๆ ว่าอายุครบ 60 ปี ต้องได้รับเบี้ยยังชีพเหมือนกันทุกคนและให้ครบทุกคน เพื่อไม่ให้เกิดความเสียเปรียบได้เปรียบ เนื่องจากมีตัวเงินที่คอยเป็นแรงจูงใจ และได้รับทุกเดือน หรือในกรณีที่ผู้สูงอายุมีบุตรที่ทำงานมั่นคง ทำไมถึงได้รับเบี้ยยังชีพ เป็นต้น ดังนั้น ผู้วิจัยมีความสนใจในการศึกษาปัญหาและแนวทางการบริหารจัดการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอแก่งกระเจาน จังหวัดเพชรบุรี ว่ามีปัญหาในการดำเนินงานหรือไม่ เป็นไปตามวัตถุประสงค์หรือไม่ และสามารถตอบสนองความต้องการของผู้สูงอายุได้หรือไม่ เพื่อที่จะนำข้อมูลที่ได้มาปรับปรุงแก้ไข การดำเนินงานของโครงการให้เหมาะสมตรงตามความต้องการของผู้สูงอายุมากขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การศึกษครั้งนี้ ผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาปัญหาการนำนโยบายสวัสดิการผู้สูงอายุไปปฏิบัติขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี
2. เพื่อศึกษาความสำเร็จการนำนโยบายสวัสดิการผู้สูงอายุไปปฏิบัติขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี
3. เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารจัดการตามนโยบายสวัสดิการผู้สูงอายุไปปฏิบัติขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี
4. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของความสำเร็จของการนำนโยบายสวัสดิการผู้สูงอายุไปปฏิบัติกับ แนวทางการบริหารจัดการตามนโยบายสวัสดิการผู้สูงอายุไปปฏิบัติขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี

สมมติฐานของการศึกษา

1. ความสำเร็จของการดำเนินการตามนโยบายสวัสดิการผู้สูงอายุไปปฏิบัติประสบผลสำเร็จในระดับมาก
2. ความสำเร็จของการนำนโยบายสวัสดิการผู้สูงอายุไปปฏิบัติ มีความสัมพันธ์กับแนวทางการบริหารจัดการตามนโยบายสวัสดิการผู้สูงอายุไปปฏิบัติ ประกอบด้วย ศักยภาพขององค์กร โครงสร้างขององค์กร บุคลากร งบประมาณ สถานที่ วัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือเครื่องใช้

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาแนวทางการบริหารจัดการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี มีขอบเขตการวิจัยไว้ดังนี้

1. ขอบเขตด้านพื้นที่และระยะเวลา

1.1 พื้นที่

พื้นที่ในการศึกษครั้งนี้ ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี จำนวน 6 ตำบล ได้แก่ ตำบลแก่งกระจาน ตำบลสองพี่น้อง ตำบลวังจันทร์ ตำบลพุทธสวรรค์ ตำบลห้วยแม่เพรียง และตำบลป่าเต็ง

1.2 ระยะเวลา

ระยะเวลาที่ศึกษาตั้งแต่ เดือนมิถุนายน 2553 ถึง เดือนกรกฎาคม 2553

2. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

2.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา มีจำนวน 3 กลุ่ม ได้แก่

2.1.1 ผู้สูงอายุองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี จำนวนทั้งสิ้น 2,447 คน

2.1.2 ผู้นำองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี ได้แก่ นายกและปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 6 แห่ง แห่งละ 2 คน รวมจำนวน 12 คน

2.1.3 เจ้าหน้าที่ที่มีส่วนเกี่ยวข้องปฏิบัติงานในการบริหารจัดการตามนโยบายสวัสดิการผู้สูงอายุไปปฏิบัติ ได้แก่ นักพัฒนาชุมชน ผู้ช่วยนักพัฒนาชุมชน จำนวน 6 แห่ง เลือกแบบเจาะจงมาแห่งละ 2 คน ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 12 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา แบ่งเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่

2.2.1 ผู้สูงอายุในองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี ได้จากการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างได้จากการเปิดตารางของเคริจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970 : 607-610) ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 335 คน

2.2.2 ผู้นำองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี ได้แก่ นายก และปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 6 แห่ง เลือกแบบเจาะจงมาแห่งละ 2 คน ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 12 คน

2.2.3 เจ้าหน้าที่ที่มีส่วนเกี่ยวข้องปฏิบัติงานในการบริหารจัดการตามนโยบายสวัสดิการผู้สูงอายุไปปฏิบัติ ได้แก่ นักพัฒนาชุมชน ผู้ช่วยนักพัฒนาชุมชน จำนวน 6 แห่ง เลือกแบบเจาะจงมาแห่งละ 2 คน ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 12 คน

3. ขอบเขตด้านตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

3.1 ตัวแปรต้น ได้แก่

3.1.1 ความสำเร็จของการนํานโยบายสวัสดิการผู้สูงอายุไปปฏิบัติ ประกอบด้วย คณะกรรมการคัดเลือกผู้สูงอายุตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ การจ่ายเงินสงเคราะห์

เพื่อการยังชีพให้ผู้สูงอายุอย่างครบถ้วนและตรงเวลา ความเพียงพอของเงินสงเคราะห์เพื่อการยังชีพต่อค่าใช้จ่ายในแต่ละเดือน และความมีประโยชน์ของเงินสงเคราะห์เพื่อการยังชีพต่อผู้สูงอายุ

3.1.2 ปัญหาการนำนโยบายสวัสดิการผู้สูงอายุไปปฏิบัติ ประกอบด้วย ปัญหาการรับรู้ และความเข้าใจของผู้สูงอายุ ปัญหาด้านสภาพร่างกายของผู้สูงอายุ ปัญหาการประชาสัมพันธ์ บริการต่าง ๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบล และปัญหาการให้บริการขององค์การบริหารส่วนตำบล

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ แนวทางการบริหารจัดการตามนโยบายสวัสดิการผู้สูงอายุไปปฏิบัติ ประกอบด้วย ศักยภาพขององค์กร โครงสร้างขององค์กร บุคลากร งบประมาณ สถานที่ วัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือเครื่องใช้

นิยามศัพท์เฉพาะ

ความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติ หมายถึง ความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอแก่งกระจานตามแนวทางการดำเนินงานตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจ่ายเงินสงเคราะห์เพื่อการยังชีพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2548 ได้แก่ คณะกรรมการคัดเลือกผู้สูงอายุตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ การจ่ายเงินสงเคราะห์เพื่อการยังชีพให้ผู้สูงอายุอย่างครบถ้วนและตรงเวลา ความเพียงพอของเงินสงเคราะห์เพื่อการยังชีพต่อค่าใช้จ่ายในแต่ละเดือน และความมีประโยชน์ของเงินสงเคราะห์เพื่อการยังชีพต่อผู้สูงอายุ

คณะกรรมการคัดเลือกผู้สูงอายุตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ หมายถึง องค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอแก่งกระจานได้ดำเนินการคัดเลือกผู้สูงอายุที่มีสมบัติตามหลักเกณฑ์ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจ่ายเงินสงเคราะห์เพื่อการยังชีพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2548

การจ่ายเงินสงเคราะห์เพื่อการยังชีพให้ผู้สูงอายุอย่างครบถ้วนและตรงเวลา หมายถึง องค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอแก่งกระจานได้ดำเนินการจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุอย่างครบถ้วนตามจำนวนผู้สูงอายุที่อยู่ในตำบล และได้ดำเนินการจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุตรงตามเวลาที่ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจ่ายเงินสงเคราะห์เพื่อการยังชีพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2548

ความเพียงพอของเงินสงเคราะห์เพื่อการยังชีพต่อค่าใช้จ่ายในแต่ละเดือน หมายถึง จำนวนเงินสงเคราะห์เพื่อการยังชีพผู้สูงอายุตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจ่ายเงิน

สงเคราะห์เพื่อการยังชีพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2548 มีความเพียงพอต่อการยังชีพต่อค่าใช้จ่ายในแต่ละเดือนของผู้สูงอายุ และเหมาะสมกับความต้องการของผู้สูงอายุ

ความมีประโยชน์ของเงินสงเคราะห์เพื่อการยังชีพต่อผู้สูงอายุ หมายถึง การได้รับเงินสงเคราะห์เพื่อการยังชีพ ช่วยบรรเทาความเดือดร้อนให้ผู้สูงอายุและครอบครัว ทำให้ผู้สูงอายุมีเงินใช้จ่ายตามความจำเป็น

ปัญหาจากการนำนโยบายไปปฏิบัติ หมายถึง ปัญหาจากการนำนโยบายไปปฏิบัติตามนโยบายสวัสดิการผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี ได้แก่ ปัญหาการรับรู้ และความเข้าใจของผู้สูงอายุต่อข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ปัญหาด้านสภาพร่างกายของผู้สูงอายุต่อข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ปัญหาการประชาสัมพันธ์บริการต่าง ๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบลไม่ทั่วถึง และปัญหาการให้บริการขององค์การบริหารส่วนตำบล

ปัญหาการรับรู้ และความเข้าใจของผู้สูงอายุ หมายถึง ปัญหาการรับรู้และความเข้าใจของผู้สูงอายุต่อข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ผู้สูงอายุเป็นปัญหาที่ทำให้ไม่สามารถเข้าถึงบริการต่าง ๆ ตามหน่วยงานภาครัฐที่จัดบริการได้ว่า การรับรู้เรื่องราวต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการจัดบริการสำหรับผู้สูงอายุ และการทำความเข้าใจในการเข้าใช้บริการเป็นเรื่องสำคัญที่จะทำให้ผู้สูงอายุทราบ เข้าใจและสามารถเข้าถึงบริการต่าง ๆ ได้มากที่สุด ส่วนปัญหาการรับรู้ข่าวสารและปัญหาการจัดบริการไม่ครอบคลุมทุกพื้นที่ที่ผู้สูงอายุกล่าวถึงปัญหานี้ว่า เป็นเพราะช่องทางการเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการเข้าถึงสิทธิมีน้อยเกินไป จึงไม่ทราบหรือการประชาสัมพันธ์ใด ๆ ที่เกี่ยวข้อง จึงทำให้เป็นปัญหาและอุปสรรคสำคัญในการเข้าถึงบริการ

ปัญหาด้านสภาพร่างกายของผู้สูงอายุ หมายถึง ปัญหาด้านสภาพร่างกายของผู้สูงอายุต่อข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ การที่ผู้สูงอายุไม่สามารถช่วยเหลือตัวเองได้ หรือมีภาวะสุขภาพที่ไม่เอื้ออำนวยให้เดินทางไปใช้บริการนอกบ้าน จึงทำให้ไม่ได้รับการบริการนั้น โดยระบุว่า ปัญหาหลัก ๆ คือ การเดินทางของผู้สูงอายุ จึงคิดว่ารัฐน่าจะมีการจัดบริการที่เข้ามาบริการผู้สูงอายุถึงที่บ้านให้มากขึ้น เช่น การให้บริการตรวจโรค การเยี่ยมบ้าน และการให้การสงเคราะห์เบี้ยยังชีพปัญหาด้านสุขภาพร่างกายของผู้สูงอายุ จึงเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้ผู้สูงอายุไม่สามารถเข้าถึงการบริการที่รัฐจัดให้ตาม พ.ร.บ.ได้

ปัญหาการประชาสัมพันธ์บริการต่าง ๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบล หมายถึง การประชาสัมพันธ์บริการต่าง ๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอแก่งกระจานไม่ทั่วถึง การที่ผู้สูงอายุเข้าไม่ถึงบริการของรัฐ คือการที่รัฐไม่มีการประชาสัมพันธ์ที่ทั่วถึงและครอบคลุม ทำให้ผู้สูงอายุไม่สามารถรับรู้ได้ว่ามีการจัดสวัสดิการนั้น ๆ ขึ้นมาเพื่อให้บริการสำหรับผู้สูงอายุ

โดยเฉพาะ เช่น บริการทางการให้คำปรึกษาทางด้านกฎหมาย การศึกษา การฝึกอบรมอาชีพ ซึ่งเป็นบริการที่ควรจะมีการประชาสัมพันธ์ที่ดีกว่านี้

ปัญหาการให้บริการขององค์การบริหารส่วนตำบล หมายถึง ปัญหาการให้บริการขององค์การบริหารส่วนตำบลที่เป็นผู้ให้บริการ การให้บริการของหน่วยงานภาครัฐเองเป็นอีกประเด็นหนึ่งที่เป็นอุปสรรคต่อการเข้าถึงการบริการด้านต่าง ๆ ของผู้สูงอายุเป็นอย่างมาก ทั้งการให้บริการที่ถือได้ว่ายังไม่มีความเป็นธรรมและได้รับสิทธิเท่าเทียมกัน การจัดบริการไม่เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในประโยชน์ต่อผู้สูงอายุตาม พ.ร.บ.

แนวทางการบริหารจัดการตามนโยบายสวัสดิการผู้สูงอายุ หมายถึง การบริหารจัดการตามนโยบายสวัสดิการผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี ประกอบด้วย ศักยภาพขององค์กร โครงสร้างขององค์กร บุคลากร งบประมาณ สถานที่ วัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือเครื่องใช้

ศักยภาพขององค์กร หมายถึง มาตรฐานการดำเนินการตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจ่ายเงินสงเคราะห์เพื่อการยังชีพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2548 ประกอบด้วย การกำหนดวัตถุประสงค์/เป้าหมาย การกำหนดภารกิจและการมอบหมายงาน การติดตามและประเมินผลขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี

โครงสร้างขององค์กร หมายถึง การจัดระเบียบกิจกรรมต่างๆ ของหน่วยงาน เพื่อให้สอดคล้องและเป็นระบบเพื่อความสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ในการบริหารจัดการตามนโยบายสวัสดิการผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี

บุคลากร หมายถึง บุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบล ได้แก่ ผู้บริหาร สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล เจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี มีทัศนคติที่ดี และปฏิบัติงานตามนโยบายสวัสดิการผู้สูงอายุที่รัฐบาลได้กำหนดไว้ในระเบียบการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุที่ถูกต้อง

งบประมาณ หมายถึง องค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี ได้รับงบประมาณสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุจากรัฐบาลที่เพียงพอต่อจำนวนผู้สูงอายุ รวมทั้งองค์การบริหารส่วนตำบลแต่ละแห่งได้จัดตั้งงบประมาณในการส่งเสริมดูแลผู้สูงอายุที่เพียงพอ การมีบุคลากรในการบริหารจัดการผู้สูงอายุที่เพียงพอ

สถานที่ หมายถึง องค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี ได้จัดเตรียมสถานที่ในการให้บริการกับผู้สูงอายุ รวมทั้งการจัดสถานที่ในการทำกิจกรรมต่างๆ สำหรับผู้สูงอายุที่มีความสะดวกและอำนวยความสะดวกต่างๆ ให้การให้บริการของผู้สูงอายุ

วัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือเครื่องใช้ หมายถึง องค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี มีวัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือเครื่องใช้ที่เพียงพอในการบริหารจัดการตามนโยบายสวัสดิการผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี

องค์การบริหารส่วนตำบล หมายถึง องค์การบริหารส่วนตำบลตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ 1-4) พ.ศ. 2537-2543 ในการศึกษาครั้งนี้ หมายถึง องค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี จำนวน 6 แห่ง ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลแก่งกระจาน องค์การบริหารส่วนตำบลพุทธสวรรค์ องค์การบริหารส่วนตำบลวังจันทร์ องค์การบริหารส่วนตำบลสองพี่น้อง องค์การบริหารส่วนตำบลป่าแดง องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยแม่เพรียง

ผู้สูงอายุ หมายถึง บุคคลซึ่งมีอายุเกิน 60 ปีบริบูรณ์ขึ้นไปและมีสัญชาติไทยขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี

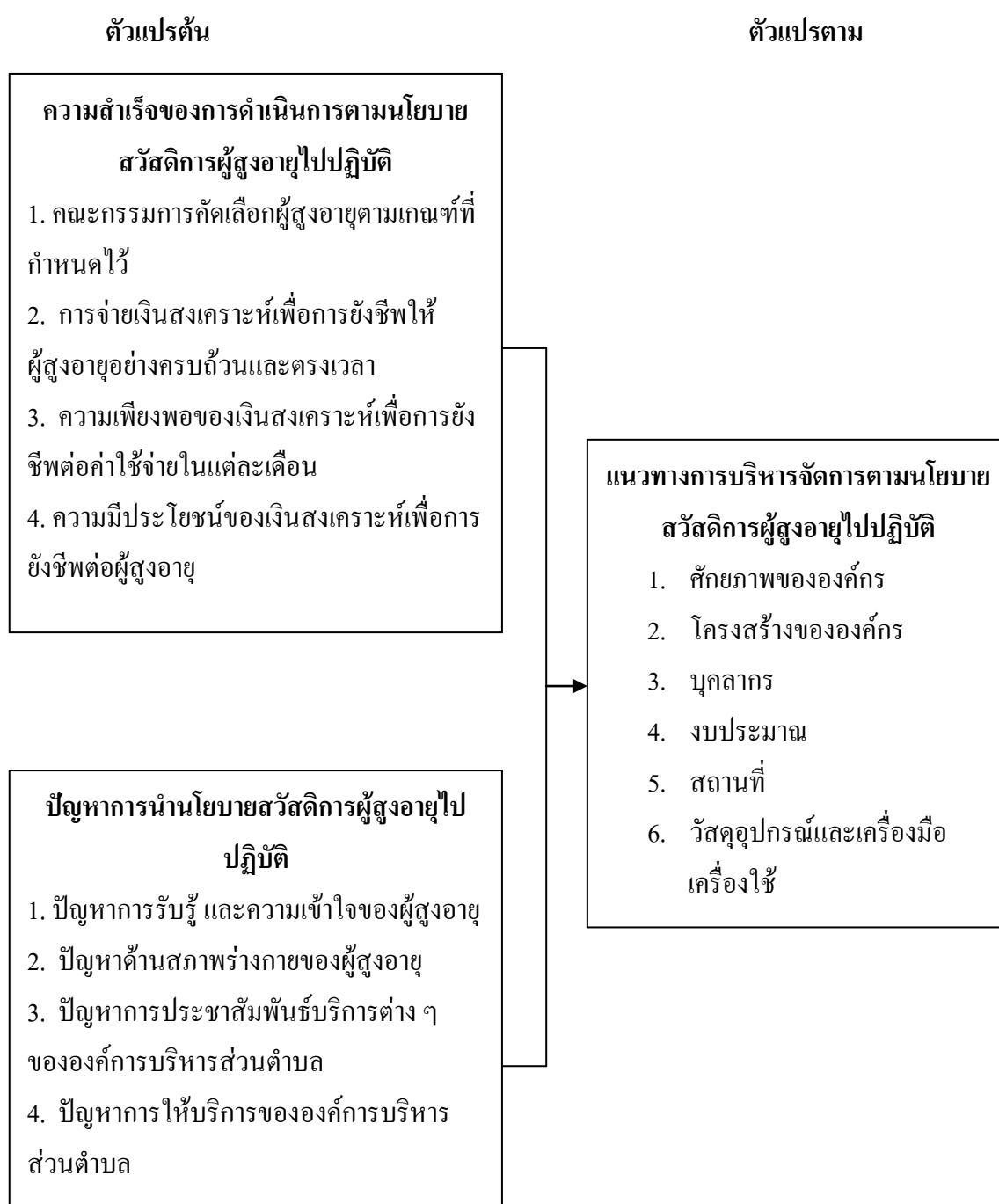
เงินสงเคราะห์เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ หมายถึง เงินงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี ที่ได้รับการสนับสนุนจากกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นในการสงเคราะห์ผู้สูงอายุที่มีสิทธิได้รับเงินสงเคราะห์

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาวิจัยแนวทางการบริหารจัดการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี ผู้วิจัยได้นำแนวคิดทฤษฎีการจัดการตามนโยบายสาธารณะ ของ วรเดช จันทรศร (2548 : 136) มาบูรณาการและกำหนดเป็นตัวแปรต้น ได้แก่ ความสำเร็จของการนํานโยบายสวัสดิการผู้สูงอายุไปปฏิบัติ ประกอบด้วย 1) คณะกรรมการคัดเลือกผู้สูงอายุตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 2) การจ่ายเงินสงเคราะห์เพื่อการยังชีพให้ผู้สูงอายุอย่างครบถ้วนและตรงเวลา 3) ความเพียงพอของเงินสงเคราะห์เพื่อการยังชีพต่อค่าใช้จ่ายในแต่ละเดือน และ 4) ความมีประโยชน์ของเงินสงเคราะห์เพื่อการยังชีพต่อผู้สูงอายุ นำแนวคิดปัญหาของผู้สูงอายุในการเข้าใช้บริการ และนำแนวคิดของสำนักส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม, 2552 ได้แก่ ปัญหาการนํานโยบายสวัสดิการผู้สูงอายุไปปฏิบัติ ประกอบด้วย 1) ปัญหาการรับรู้ และความเข้าใจ 2) ปัญหาด้านสภาพร่างกาย 3) ปัญหาการประชาสัมพันธ์บริการต่าง ๆ และ 4) ปัญหาการให้บริการขององค์การบริหารส่วนตำบล และและนำแนวทางการดำเนินงานตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจ่ายเงินสงเคราะห์เพื่อการยังชีพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2548

(กระทรวงมหาดไทย , 2548) มากำหนดเป็นตัวแปรตาม คือแนวทางการบริหารจัดการตามนโยบายสวัสดิการผู้สูงอายุไปปฏิบัติประกอบด้วย 1) ศักยภาพขององค์กร 2) โครงสร้างขององค์กร 3) บุคลากร 4) งบประมาณ สถานที่ 5) วัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือเครื่องใช้ ผู้สูงอายุ ดังภาพที่ 1.1

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ประโยชน์ของการวิจัย

1. ทำให้ทราบแนวทางการบริหารจัดการตามนโยบายสวัสดิการผู้สูงอายุไปปฏิบัติขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี
2. ปัญหาของการนำนโยบายสวัสดิการผู้สูงอายุไปปฏิบัติขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี
3. เพื่อนำข้อมูลดังกล่าวใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไข การจ่ายเงินสงเคราะห์ เบี้ยยังชีพ เพื่อให้โครงการดังกล่าวสนองตอบความต้องการของผู้สูงอายุในอนาคต